

Türkiye Kömür Sigortası İncelemesi

Kasım 2021

Yapılan bir araştırmaya göre, uluslararası reasürörler aranılacak kişiler listesinde ilk sırada yer alıyorlar.

Glasgow'da düzenlenen COP26'da üst düzey görüşmeler devam ederken, yapılan bir araştırma, global reasürans ve sigorta şirketlerinin Türk kömür sektörüne desteğinin azalmakla birlikte hala sürdüğünü ortaya koydu. Uluslararası reasürörler ve yerli bankalar, Paris Sözleşmesi'ni yeni onaylayan bir ülkede kömür sektörüne sunulan sigorta hizmetlerinde hayati bir rol oynamaktadır. Fosil yakıtlardan uzaklaşan global sigorta şirketleri, yeni ve mevcut projelere artık destek vermeyecek.

COP26 öncesinde, Ağustos ayında yayınlanan *İklim Değişikliği 2021: Fiziki Bilim Temeli* başlıklı IPCC Çalışma Grubu I Raporu, iklim

değişikliğinin tetikleyicisi olarak insanoğlunun etkisine işaret ediyor. BM Genel Sekreteri'nin „insanlık için kırmızı alarm” diye nitelendirdiği mevcut durumda, bilim adamları, küresel ısınmanın etkilerinin yüzyıllar boyunca geri dönüşü olmayan bir noktada kalacağını belirtirken, CO2 emisyonlarının hızlı ve sürdürülebilir bir şekilde azaltılması halinde global ısınmayı belirli bir limit dahilinde tutmanın halen mümkün olduğunu vurguluyorlar.

Türkiye, doğal afetlerin vurduğu, felaketlerle dolu bir yaz mevsimini geride bırakıyor. Bu felaketler, iklim değişikliğinin etkilerini ve bu sürece adapte olmak için alınması gereken önlemlerin yetersizliğini açıkça ortaya koyuyor. Kontrol edilemeyen yangınlar, ülkeyi, özellikle Akdeniz bölgesini tarumar ederken, sayılarının on yıllık ortalamasının neredeyse dokuz katı olduğu bildirildi. Ülkenin Karadeniz bölgesini vuran selde 80'den fazla can kaybı yaşandığı söylenmekle birlikte gerçek rakamın çok daha yüksek olduğundan endişeleniliyor. Dahası, neredeyse bir yıldır yaşanan şiddetli kuraklık neticesinde göller kuruyor, tarımsal faaliyetler zarar görüyor ve kullanılabilir içme suyuna dair endişeler artıyor.

Yenilenebilir enerjilerin potansiyelinin git gide daha çok tanınması, planlanan kömür kapasitesinin azaltılması, yakın zamanda Paris Sözleşmesi'nin onaylanması ve emisyon azaltımına yönelik hedefin onaydan geçmesi gibi çalışmaların hepsi, Türk ekonomisinde sera gazları emisyonunda net sıfır seviyesine ulaşmaya yönelik adımlardır. Ancak, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından 13 Ekimde tarihinde hazırlanan yeni Dünya Enerji Görünümü (WEO) raporuna göre, son derece hızlı bir şekilde ilerleyen iklim değişikliğinin önüne geçebilecek net sıfır emisyon senaryolarının gerçekleşmesinde ön şart, artık yeni **kömür, petrol ve gaz projelerine yer verilmemesi**. Hükümetler, enerji sektörü ve finansal sektör de raporun ortaya koyduğu gerçeklere göre hareket etmelidir.

Sigorta sektörü, enerji üreticilerine benzersiz bir şekilde destek

vermektedir. Sigorta olmadan, yeni petrol, kömür ve doğalgaz projelerinin çoğuna başlanamayacağı gibi mevcut pek çok proje de kapanmak zorunda kalacaktır. Bu yıl Haziran ayında Sigorta Geliştirme Forumunda (IDF) bir konuşma yapan BM Genel Sekreteri António Guterres, sigorta şirketlerinden sigorta portföylerini fosil yakıtlar da dahil olmak üzere, net sıfır emisyon taahhütleriyle uyumlu hale getirmelerini istedi.

Global ölçekte bir koalisyon olan Geleceğimizin Sigortası koalisyonunun hazırladığı *2021 yılı için Sigorta, Fosil Yakıtlar ve İklim Değişikliği Karnesi* başlıklı raporda, 33 büyük sigortacının, yeni kömür projelerini sigortalama işine son verdiği ve bunun git gide büyüyen bir trend olduğu açıklandı. Bu sigorta şirketlerinin çoğu, mevcut kömür madenleri ve elektrik santrallerine verilen desteği

de sonlandırmaktalar. Tüm dünyadaki kömür sektörü temsilcileri, varlıkları için sigorta yaptırırken daha yüksek maliyetlerle ve son derece sınırlı seçeneklerle karşılaştıklarını söylüyorlar.

Türk kömür sigortası sektörüne dair yapılan bir araştırmanın bulguları, kömürden uzaklaşan önde gelen uluslararası sigorta şirketlerinin yön verdiği global trendlerle tutarlılık göstermektedir. **Uygun bir sigorta şirketi bulmak artık zamanla zorlaşıyor; sigorta sözleşmeleri, sadece daha maliyetli olmakla kalmıyor, koşulları da sigorta yaptırmak isteyenlerin git gide daha çok aleyhine oluyor.** Netice itibarıyla, şirketler, sigorta ve reasürans işlemlerini, daha büyük sigorta kapasitesinin var olduğu yurtdışındaki daha rekabetçi piyasalarda halletmeye çalışıyorlar.

Enerji reasürans sektöründe Türk pazarına hala hakim oldukları söylenen reasürans şirketleri (Munich Re, Swiss Re, Allianz, Axa, ve Chubb) artık kömürle ilgili yeni riskleri üstlenmeseler dahi, sektör ilgililerinin bildirdiği kadarıyla, **bu kuruluşlar mevcut sözleşmeleri çoğunlukla yenilemeyi sürdürüyorlar.**

„Çoğu şirket, santrallerin inşasından beri işin içindeler ve sözleşmelerini yenilemeye devam ediyorlar.”
Munich Re'nin ve Swiss Re'nin, portföyelerine yeni proje eklemeyen

pazar paylarını ürdürmeye devam ettikleri söyleniyor.

Araştırma, kömürle çalışan elektrik santralleri de dahil olmak üzere Türkiye'deki büyük çaplı projelerin sigortalanmasına ve reasürans işlemlerine dair uygulamalara da ışık tutuyor. Yeni projeleri finanse eden kuruluşların, sigorta ve reasürans iş ortaklarını seçmeleri bakımından muazzam bir güce sahip oldukları tespit edildi.

Sektörden bir yönetici durumu şu şekilde izah ediyor: „Belirli bir banka, kömürle çalışan elektrik santraline yönelik finansmanın tümünü üstlenirse, iş ortağı olarak çalıştığı sigorta şirketinin de o santrali sigortalaması neredeyse kaçınılmaz oluyor”. Mesele, sadece uzun vadeli ilişkiler ve işle ilgili bağlantılar meselesi değil; aynı zamanda finansal kuruluşların menfaatleriyle alakalı risklerin azaltılması da konusu. „Birden çok bankanın bir projenin finansmanında sorumlu olduğu sigorta işlemlerinde, birlikte çalıştıkları sigorta şirketlerinin, santral için müşterek sigorta sağlaması da olası.”

Bu sonuçlar, Rekabet Kurumu'nun araştırmasına konu olan bir dosyadaki bulgularla da örtüşüyor. Bir kredi kuruluşunun sigorta şirketi seçme sürecini manipüle ettiği suçlamasıyla açılan dosyada, tahkikat uzmanları, büyük çaplı projelere ilişkin sigorta

ve mükerrer sigorta işi söz konusu olduğunda tüm pazarın bu şekilde işlediğini tespit ettiler.¹

Yurtiçi muadillerine nazaran daha yüksek sermaye ve daha büyük sigorta kapasitesine sahip uluslararası sigorta şirketleri ve reasürörler, süreçte kilit rol oynuyorlar. Yerel pazar, büyük çaplı projelerin finansal ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığı için, bu alanda uluslararası ağırları olan sigorta araçları ön plana çıkıyor. Yatırımcıların, „genellikle doğrudan sigorta şirketlerinden teklif istemek yerine, yüksek ölçekli riskleri omuzlaması mümkün birden çok sigorta şirketine erişim imkanına sahip olan sigorta aracı kurumlarını tercih etmelerinin sık görülen bir uygulama olduğu” belirtiliyor. **Sonuç itibarıyla, ilk önce uluslararası bir reasürör ile iletişime**

geçilirken, ardından yurtiçi bir sigorta şirketi arayışına giriliyor.

Sera gazları emisyonunda net sıfır seviye ekonomisine geçişi açıkça destekleyen bir trend olarak uluslararası sigorta şirketlerinin ve reasürörlerin kömür konusunda git gide daha katı hal alan politikalarıyla bir arada düşünüldüğünde, Türk kömür üreticilerini, yeni kömür kapasitesi için gereken teminat da dikkate alındığında stresli günler bekliyor. Allianz Türkiye'nin, sadece yeni kömür madenlerini ve elektrik santrallerini sigortalamayı reddetmekle kalmayıp mevcut santrallerin sigortalarını da sonlandırma kararı, sektörde yaygınlaşan bir uygulamanın örneğidir. Bununla birlikte, Allianz'ın Türkiye'deki yeni kömür kapasitesi için reasürans sağlamaya devam etme konusunda

¹ <https://www.rekabet.gov.tr/Karar?kararId=ce60f7ed-612d-4742-9993-b87fc80801a4>

sağlam bir duruş sergilemesine ihtiyaç var. Mayıs 2021’de güncellenen politikası uyarınca Allianz, yeni kömür altyapısı için hayati bir yıl olarak kabul edilen 2022 yılının sonuna kadar yeni kömür madenleri açmayı planlayan ve elektriğinin en fazla %30’unu kömürden

elde eden kömür esaslı işletmeler için sigorta ve mükerrer sigorta hizmeti vermeye hala devam edecek.² Allianz’ın 2022’de Türkiye’de kömür madeni yatırımcılarına vereceği destekten çekilmesi onun iklim liderliğinin kanıtı olacak.

2 https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/responsibility/documents/Allianz-Statement-coal-based-business-models.pdf

İlgili kişi:

Kuba Gogolewski
k.gogolewski@fundacja.rt-on-pl
telefon numarası. 0048 661 862 611

The Foundation „Development YES - Open-Pit Mines NO”

www.rozwojtak-odkrywkinie.pl/en/